

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ: МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Власова Н.О., Єфіменко О.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

В сучасній економіці України поширеним явищем є формування значних обсягів дебіторської заборгованості суб'єктами господарювання. Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, а дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

На сьогодні більшість вітчизняних підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Це пов'язано з недосконалим рівнем менеджменту підприємств та нездатністю вчасно виявити ризики неповернення дебіторської заборгованості.

Непогашена в строк дебіторська заборгованість призводить до відволікання грошових коштів з обороту підприємства, породжуючи при цьому такі проблеми, як збільшення тривалості фінансового циклу, дефіцит грошових коштів, збільшення ризику не сплати за своїми зобов'язаннями, необхідність залучення зовнішніх форм фінансування діяльності підприємства.

Політика управління дебіторською заборгованістю є частиною загальної політики управління оборотними активами та маркетингової політики підприємства, що спрямована на розширення обсягу реалізації продукції й оптимізації загального розміру заборгованості та забезпечення її своєчасної інкасації. Для побудови ефективної процедури роботи з дебіторською заборгованістю слід застосовувати всі наявні методи, зважаючи на доцільність використання кожного в конкретній ситуації.

Умовно методи управління ризиками у процесі оптимізації розміру дебіторської заборгованості можна поділити на:

- економічні – що полягають в накладенні фінансових санкцій за прострочення оплати (мають бути прописаними в договорі, що укладається до здійснення правочину);
- юридичні – претензійна та судова робота з проблемним боржником;
- психологічні – комунікація з особами, відповідальними за своєчасну оплату товарів (послуг);
- фізичні – арешт або застава майна.

При управлінні дебіторською заборгованістю необхідно також враховувати вплив зовнішніх факторів, таких як криза неплатежів, неоднаковий вплив інфляції на змінення вартості різних видів продукції та товарів, недосконалість законодавчої бази, недосконалість процедури банкрутства тощо.

Методи управління ризиками у системі управління дебіторською заборгованістю є ефективними інструментами які допомагають керівництву підприємств приймати раціональні рішення щодо її оптимізації.